

PROSINEC, 4. kapitola: PŘEDVÁNOČNÍ ČAS (str. 35-42)

Prosincová kapitola obsahuje velmi náročné učivo VS po B a pokud chceme vše časově zvládnout, je třeba učit až do posledního dne.

Na úvod kapitoly:

BRAINSTORMING: *Když se řekne ADVENT, tak mě napadne...*

Lze udělat v rámci celé třídy, kdy na tabuli zapisuje učitel/ka, nebo skupinově, kdy si skupinky "chrlí", zapisují a pak dáme nápady dohromady. Když zapisují skupiny, je praktičtější zapisovat nápady na lístečky a pak je všechny vytrít (opakující se dát na sebe) a nalepit na velký arch jako myšlenkovou mapu.

Můžeme dát téma ADVENT jako VOLNÉ PSANÍ, kdy žáci píší asociace nebo věty.

HŘEBENOVKA ADVENT:

KALENDÁŘ

ÚKLID

VÁNOCE, VĚNEC

JEŽÍŠEK, PEČENÍ

NEDĚLE

SVĚTÝLKA

Str. 35/1

PŘEKVAPENÍ: Vzpomeň si, co tě v životě nejvíc překvapilo, co bylo pro tebe největším překvapením (v životě nebo o Vánocích...). **ŘEKNĚTE SI TO VE DVOJICI A NAHLAS PREZENTUJ, CO SES OD SOUSEDA/SOUSEDKY DOVĚDĚL/A.**

Dbáme na to, aby děti opravdu převyprávěly, co slyšely, ne co samy říkaly.

Můžeme také omezit na 1-2 věty a ideálně nejdříve uvedeme vlastní příklad:

„Já bych například řekla, že největším překvapením v mém životě bylo, když maminka přivezla z porodnice mého bratříčka.“

Žáci mohou také k tématu vytvořit PLAKÁT ADVENT – s vhodnými podstatnými jmény, slovesy.

Podst. jména a slovesa mohou vybrat v textu v učebnici, a přidat další.

Dále lze na plakát napsat 1 větu na vysvětlení pojmu advent. Ve větě lze použít alespoň 1 vyjmenované slovo (po Z nebo být).

Str. 35/ kostka – ČTENÍ S OTÁZKAMI.

Text lze rozdělit– nemusí všichni tvořit otázky ke všemu.

Nejdříve zkusíme několik otázek a odpovědí společně.

Na tabuli můžeme napsat „startery“: JAK, KDY CO, KOLIK, KDE, KDO...

Jako pomůcku můžeme dát dětem RYBÍ KOST, kde mohou otázku i odpověď zapsat.

Důležité je, že odpověď je přímo v textu a k ní se tvoří otázka.

Str. 36/1

A) Děti mohou psát podobné věty jako v křížovce + doplnit svoje další činnosti. Ve větách podtrhnout slovesa.

Str. 36/2 PEČENÍ PERNÍČKŮ A PRÁCE S RECEPTEM

Ingredience: máslo, mouka, cukr, vejce, med, koření, soda, citron, sůl, mléko.

NEPATŘÍ: mléko.

U podst. jmen můžeme určit rod.

ŘÍKAT RECEPT VLASTNÍMI SLOVY – můžeme zadat, aby to říkali v 1. os. č. j (já ...)

Např. Připravím těsto. Těsto uložím do ledničky. Těsto propracuji a vyválím...

Společně můžeme perníčky upéct a nazdobit.

Str. 37: MIKULÁŠSKÁ A ČERTOVSÁ

Vhodné by bylo pracovat také s různými básničkami na dané téma.

Str. 37/1: Opakovat VS a různé významy slova BÝT-BÍT.

Str. 37/2: Procvičujeme různé tvary slov čert, anděl/ka, Mikuláš.

Těším se na čerta (může být i čerty), andělku, Mikuláše.

Oslovím je: čerte (čerti), andělko, Mikuláši.

Mluvil s čertem (čerty), andělkou, Mikuláše.

Žáci mohou s každým slovem vytvořit a napsat další větu (Bál/a-nebál/a jsem se, přišel k nám, potkal/a jsem...) – všimnout si různých tvarů slov.

Str. 37/3: Nejdříve věnovat pozornost významu přídavných slov: možno předvádět, uvádět příklad, vymyslet slova podobného/opačného významu.

Pozor na pečlivou výslovnost č.j., č.mn. (*rozvážný-rozvážní*) – opakování dý-dí, tý-tí, ný-ní.

3C) MIKULÁŠSKÝ PŘÍBĚH LZE DOPLNIT OBRÁZKEM, PĚTILÍSTKEM.

Pokud budeme práce vystavovat, je vhodné zapracovat také na pravopisu, tzn., že v 1. kroku mohou děti věty napsat „nanečisto“ na papír – psát na každý 2. řádek. Ve 2. kroku nad chybná slova udělat opravu, a nakonec přepsat načisto.

PROSINEC, 2. TÝDEN: Příběh PRADĚDEČEK JOSEF VYPRAVUJE

Str. 38: VVOZENÍ VS PO B (velmi pečlivě pracovat s významem slov, protože žáci mnohá slova slyší poprvé).

Do přehledu VS NA STR. 38 si žáci mohou zapisovat význam VS, nějaké vlastní vysvětlení, asociaci, pomůcku, synonymum, nakreslit malý obrázek... a postupně si takto vytvořit POMOCNÍČEK k významu slov.

Také lze využít pdf soubor VYJMENOVANÁ SLOVA S OBRÁZKY, který zakoupíte na www.hanami.cz (elektronické materiály) a kde tyto přehledy máte také k dispozici. Ukázka ze souboru VYJMENOVANÁ SLOVA S OBRÁZKY – k řadě po Z:

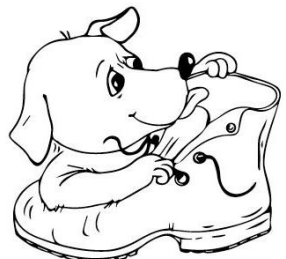

BRZY, brzy, *brzy*, brzy

JAZYK, jazyk, *jazyk*, jazyk

NAZÝVAT SE, nazývat se, *nazýval se*, nazývat se

OZÝVAT SE, ozývat se, *ozýval se*, ozývat se

RUZYNĚ, Ruzyně, *Ruzyně*, Ruzyně

 <p>BRZY</p>	 <p>JAZYK</p>	 <p>NAZÝVAT SE</p>	 <p>OZÝVAT SE</p>
 <p>RUZYNĚ</p>	 <p>ZY/ZÝ</p>	 <p>ZY/ZÝ</p>	 <p>ZY/ZÝ</p>

JAK SOUBOR VYUŽÍT?

Cílem není všechno nakopírovat všem žákům, ale soubor je určen spíš pro kooperativní a činnostní aktivity ve skupinách. Obrázky lze použít k vyvození slov, např. při vytváření plakátu k VS (ve skupinách). Kam žáci mohou dopsat význam...

Dále lze tvořit ke kartičkám hádanky, třídit je podle slovních druhů, na živočichy, rostliny, vylosovat si 3 kartičky a vytvořit k nim věty, později třeba vytvářet karty s příbuz. slovy, vymýšlet synonyma, opozita, postřehovat – s cílem rozumět významu, vidět a fixovat správný pravopis do zrak. paměti: „Myslím si VS po Z. Máme to v puse.“

ZY/ZÝ	ZY/ZÝ		
		BRZY	JAZYK
		BRZ__	JAZ__K
NAZÝVAT SE	OZÝVAT SE	RUZYŇĚ	
NAZ__VAT SE	OZ__VAT SE	RUZ__ŇĚ	

Str. 39/1 PŘÍBĚH k vyvození VS po B

Nejdřív **velmi precizně pracovat se zadáním**: Co máme s příběhem dělat?

- Velmi precizně přečíst větu po větě a všimnout si tučně označených slov.
- Hledat ke každé větě, ke které části obrázku věta patří (Byl jeden dům a v něm několik bytů: „*Toto je ten dům – šipka ukazuje na dům, dům BYL, tzn., že tady je, nachází se tady.*“ – do rámečku potom dopíše sloveso BÝT.
- Po pečlivém přečtení ve dvojicích (nebo společně) pojmenovat, kde jsou zobrazena která VS, a dopsat je do rámečků.

Dětem pomohou červené šipky + info v textu (Bydleli tam Jedličkovi – *rámeček nad JEDLIČKOVI – dopíšeme VS BYDLET*). VS SE MAJÍ DOPISOVAT V ZÁKLADNÍM TVARU JAKO JSOU NA STR. 38.

d) Žáci mohou ve slovech barevně kódovat BY/BÝ, mohou tvary VS z textu PŘÍŘAZOVAT K ZÁKLADNÍM TVARŮM NA STR. 38.

Odůvodňovat mohou: „*Bydlela – patří ke slovu BYDLET, obyvateli – patří ke slovu OBYVATEL.*“

Na závěr mohou děti vymyslet NADPIS K TEXTU.

IC) Vyhledávat a označovat v textu tvary slova BÝT a BYT.

Str. 39/2 INZERÁT NA PRODEJ BYTU

Po doplnění slov do textu (odůvodnit a zopakovat si pravopis bít-být) mohou žáci inzerát opsat, označit VS a jejich tvary, barevně označit skupiny BY/BÝ.

Str. 40/1

Nejdříve v zadání podtrhnout všechna VS a pak tvořit dané věty ústně.

Věty žáci napíšou (mohou psát „obřádek“, opravu udělat nad větou do volného řádku.

Nakonec „napsat načisto“ (pokud je potřeba).

Str. 40/2 VYVOZENÍ DALŠÍ ČÁSTI VS PO B (průběžně můžeme kombinovat s úkoly v sešitu **Vyjmenovaná slova od Z** – vždy podle toho, ke které části slov se úkoly hodí.

Každé cvičení v sešitě VS od Z má svůj význam a vede děti krok po kroku k tomu, aby se naučily odůvodňovat a psát správně vyjmenovaná slova. **Např. 1. doplňovací cvičení**, kdy je cílem správné odůvodňování a nácvik práce s kartou VS (jako zpětnou vazbu využíváme po celý 3. ročník). Toto musíme natrénovat společně, ve škole, mnohokrát, aby si děti byly jisté. Vypadá to primitivně, proto často mají děti za úkol co nejrychleji vyplnit několik stran (někdy za D.Ú.), což ale nesplní účel a může nadělat „více škody, než užitku“.

Proto než dáme dětem „samostatnou doplňovačku“, musíme společně pracovat na vyvození slov, porozumění významu, algoritmu odůvodňování, práci s kartou vyjmenovaných slov, případně s pravopisným slovníkem, který je na konci Vyjmenovaných slov od Z.

1. Doplň do vyjmenovaných slov Y/Ý a vysvětli význam slov.

B B__t (existovat), b__dlet, ob__vatel, (nový) b__t, příb__tek, náb__tek, dob__tek, ob__čej, b__strý, b__lina, kob__la, b__k, Příb__slav.

Odůvodnit: „**B__t** (ve významu existovat) **JE VS, PROTO píšeme Y;**“ Souběžná zpětná vazba a doložení správnosti na KARTĚ:

KARTA VYJMENOVANÝCH SLOV

B Být (existovat), bydlet, obyvatel, (nový) byt, příbytek, nábytek, dobytek, obyčej, bystrý, bylina, kobyla, býk,

S textem 40/2 pracovat podobně jako na str. 39.

Při 1. čtení označit v textu tvary slovesa BÝT, než začnou žáci pracovat s obrázkem – říkat slova BÝT jinak (se páslo, se nacházelo mnoho dobytka, se rozprostírala pastvina, stál tu příbytek, byla nejrychlejší – rychle běhala...)

Ukázky: Romana Tylečková, Zuzana Staňková

Tajenka: DOBYTEK (ukázka z FB)

Navázat můžeme čtením a prací s textem **BETLÉMSKÝ PŘÍBĚH** (Třet'ák Pepa a kulička Hadu). Příběh čteme, pracujeme s VS, dramatizujeme, děti převypráví.

Vytvořit betlém – dle obrázku.

Zpíváme koledy (Půjdem spolu do Betléma, Pásli ovce...)

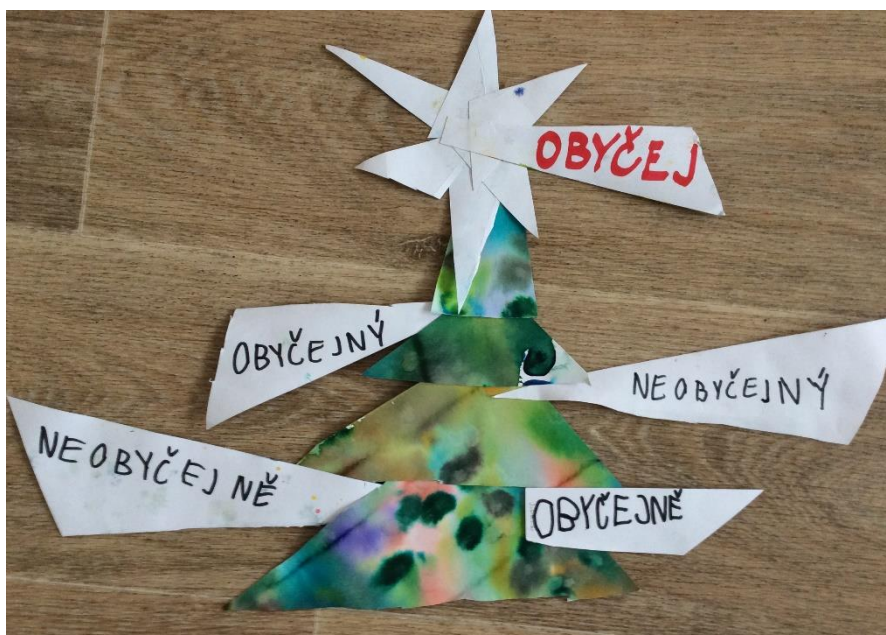

Str. 41/1

Nadbytečná slova v textu: **hoří**, **Vánoce**, **zima**, **dobytek**, **advent**: vánoční hvězda.

1B) Jakou souvislost mají obrázky s adventem (Vánoci)? Jaké **OBYČEJE** nám připomínají? JABLÍČKO, JMENLÍ, SROMEK, BARBORKY.

PROSINEC, 3. TÝDEN: Příběh: **VÁNOČNÍ OBYČEJE** a úkoly k příběhu.

Str. 41/2

Zkoumáme jiný tvar slova (jednotné i množné číslo) a také slova příbuzná (bylinář/ka, bylinkový), určíme slovní druhy, vysvětlíme si rozdíly, ale při odůvodňování nám stačí říkat, že „*tato slova patří ke slovu BYLINA.*“

Možno skloňovat slovo BYLINA – tvořit věty k jednotlivým (nebo některým pádovým otázkám), postupně učit děti „se ptát“ pádovými otázkami. **Neurčujeme „kolikátý je to pád“, ale učíme se ptát na podst. jméno ve větě:**

Babička sbírá byliny. (*KDO, co sbírá byliny? Koho, CO sbírá babička?*)

Bez bylin se bylinářka neobejde. (*Bez koho, ČEHO...?*)

Str. 41/3 Doporučuji dát dětem ke kontrole ZPĚTNOU VAZBU s řešením. Kontrolovat mohou ve dvojicích, a také společně odůvodňovat.

1. Brzy, nazýváme, jazýčky

2. byly, Obyvatelé, příbytky, bytů, dobytek, zbytky, být, nábytek, byliny Bystrým, obyčejně

3. zima, bílé, zimě, bídu,

Opakování VS po Z a B (činnostní učení podle Zuzky Staňkové)

Hra na zásilkovnu – kurýra a doručování „zásilek“ v době předvánoční

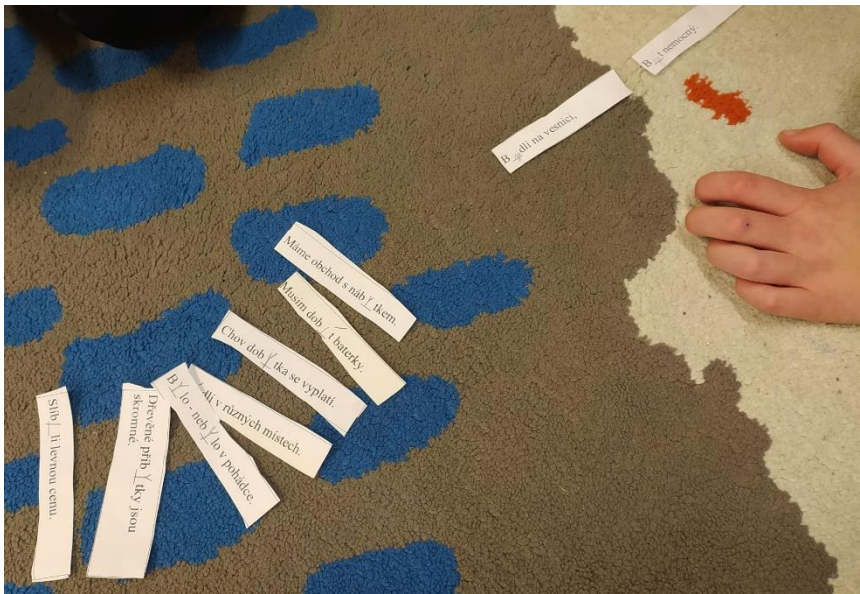
- Vytiskneme tabulky s větami a s VS po Z, po B. Děti z listů VS po B a po Z vyrobí vánoční stromečky. Vyrobíme cedulky „zásilkovna“ a cedulky „kurýr“.
- V jedné části třídy jsou „zásilky“ – rozstříhané věty. Část dětí v depu odbavuje zásilky (důvodní a doplní do vět I/Y) – zavolají kurýry, kteří převezmou „zásilky“, zkontrolují a předají je do zásilkovny. Zde probíhá další kontrola, děti mohou správné lístečky označit. Jiný kurýr převezme zkontrolované „zásilky“ a doručí je domů lidem pod vánoční stromeček. Lidé je zkontrolují a dopíší doplněná slova na správný vánoční stromeček (tabulky „není VS ani slovo příbuzné“ může být stranou, z té jsme stromeček nevyrobili).
- Celá „směna dětí“ se po 4 – 5 zásilkách střídá, aby si zkusily všechny role (rozpočítat podle počtu dětí) – my jsme měli ve třídě 2 paralelní skupiny depo – kurýr – zásilkovna – kurýr – rodina.
- Na závěr si prohlédneme vánoční stromečky B, Z. Pokud u některého VS není nic dopsaného – společně vymyslíme větu, která se bude k tématu hodit.
- a nezařazená slova vysvětlíme a dopíšeme do tabulky „není VS“ .

Pokud by děti zapisovaly postupně slova z vět, jak jdou věty za sebou, byla by na závěr jednodušší kontrola mezi skupinami, protože by měly mít ve stromcích napsaná slova ve stejném pořadí.

Pozn. Věty jsou převzaty z materiálů nakl. Hanami (ČJ učebnice pro 3. roč. / VS od Z),
doplněny a upraveny.)

Příprava „stroměčků“

„Depo“ – doplňování I/Y
(příprava zásilek)

Zásilkovna – kontrola
„zásilek“

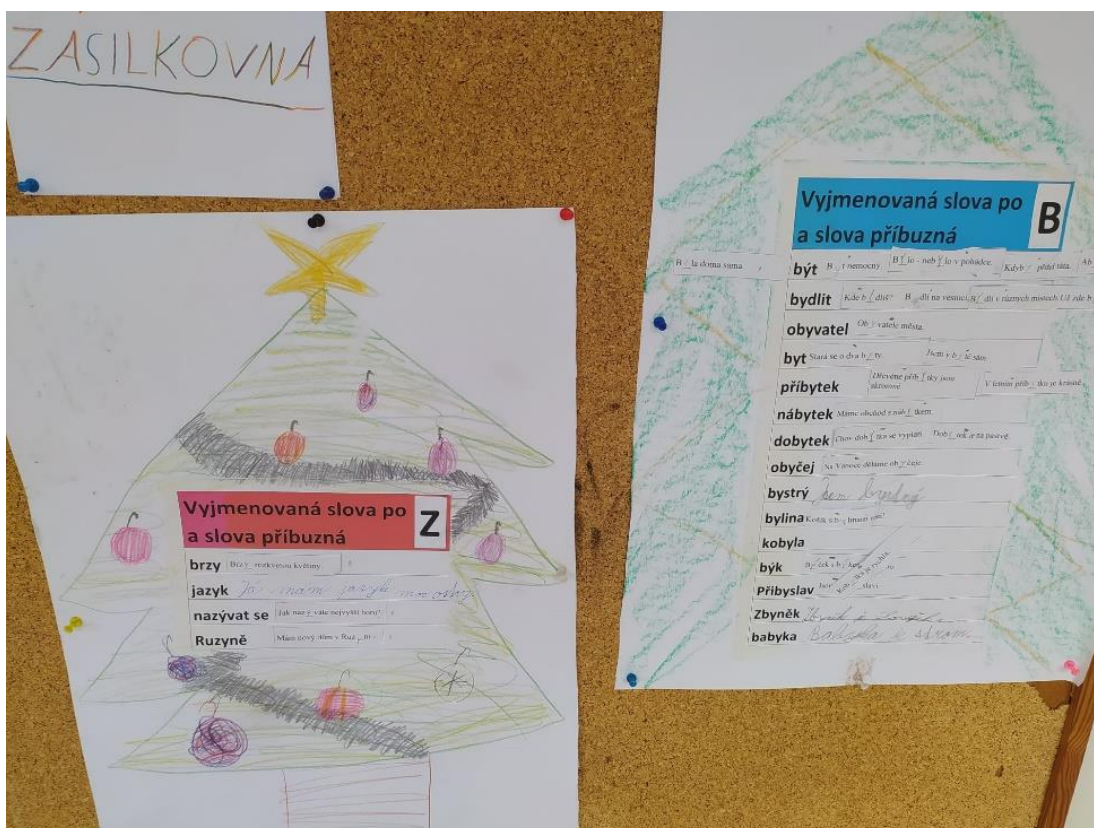

Kurýrní služba – kontrola a
přepřava „zásilek“

Příjem „zásilek“ v rodině – kontrola a zařazení slov na vánoční stromeček nebo na list stranou.

Kontrola vánočních stromečků.

1. Je z__ma. Brz__ přijdou Vánoce.

2. Naz__váme je svátky klidu a míru.

3. Kéž by letos b__ly b__lé!

4. Včera b__l velký mráz.

5. Ob__vatele obcí zdobí své příb__tky světélky.

6. Z b__tů voní dobroty pro mlsné jaz__čky.

7. Lidé netrpí b__dou, horší je to v z__mě se zvířátky.

8. Zaneseme jim zb__tky jablíček nebo jiné plody.

9. Děti nab__zejí pomoc v domácnosti.

10. Leští náb__tek a sb__rají prádlo.

11. Zaběhnou také do stáje k dob__tku.

12. Místo betléma staví malý příb__tek z krabice.

13. Tatínek všem uvaří b__linný čaj s medem.

14. Děti b__strým zrakem sledují, co se děje.

15. Těší se na dárky a vánoční ob__čeje.

16. Hodiny už odb__její šestou večerní.

17. Už aby b__l konečně Štědrý večer!

**Vyjmenovaná slova po
a slova příbuzná**

Z

brzy

jazyk

nazývat se

Ruzyně

Vyjmenovaná slova po a slova příbuzná

B

být

bydlit

obyvatel

byt

příbytek

nábytek

dobytek

zbytek

obyčej

bystrý

bylina

kobyla

býk

Str. 42 – PROSINCOVÁ OPAKOVACÍ PRÁCE

Práci lze rozdělit na více kroků – nebereme jako „písemku“, ale spíš jako společné zopakování a vyhodnocení, jak jsem splnili prosincové cíle.

Cvič. 1 – pravopisné cvičení, mohou žáci plnit samostatně nebo ve dvojicích. Mohou dostat také nápovědu: byl, bylo, byla, bil, byl, byla, bil, byl, Bil.

Cvič. 2: nazývat se, být, bydlet.

Cvič. 3: Se cvičením si můžete vyhrát podle času – podtrhnout rýmy, označit podst. jména, slovesa, přídavná jména.

A) Příbuzná slova ke slovu ZVON lze zapisovat také do čtvercové sítě – kořen pod sebe.

VÁNOČNÍ SVÍCEN můžeme společně vytvořit na besídce, ke každému obrázku říkáme postup a také můžeme postup společně sepsat. Používáme vhodná slovesa: připravím nachystám rozložím, nastříhám, vezmu, vydlabu, umístím, vložím, napíchám, vytvořím, zapíchnu, dozdobím...- slovesa předvádíme.